

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: Chelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NO. 289. — ŠTEV. 289.

NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 9, 1932. PETEK, 9. DECEMBER 1932

TELEFON: Chelsea 3-3878

VOLUME XL. — LETNIK XL.

ANGLIJA SE JE VENDARLE ODLOČILA ZA PLAČILO

V WASHINGTONU BODO TEMELJITO RAZPRAVLJALI O NAJNOVEJŠIH PREDLOGIH ANGLEŠKE VLADE

Ameriška vlada je odgovorila tudi na noto Francije, v kateri jo je slednja prosila za podaljšanje moratorija. — V Washingtonu so prepričani, da bo Anglija plačala do določenega roka. — Problem vojnih dolgov je v najtejniji zvezi z razočitvijo.

WASHINGTON, D. C., 8. decembra. — Ameriška vlada je danes odgovorila na prošnjo angleške vlade za podaljšanje moratorija. Anglija mora plačati Združenim državam dne 15. decembra petindevetdeset milijonov dolarjev.

V odgovoru je rečeno, da je ameriška vlada zatrudno prepričana, da bo Anglija zadostila svojim obveznostim, lahko si pa izbere kakršenkoli način plačila. Kongres bo z veseljem uvaževal vsak primeren predlog in je pripravljen pogoje kolikor mogoče olajšati.

Iz note je razvidno, da je angleška vlada pripravljena plačati, toda pod gotovim pogoji.

Državni tajnik Stimson je izročil tudi francoskemu poslaništvu odgovor na francosko prošnjo. Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da ameriška vlada odločno vztraja na stališču, da mora Francija točno plačati.

Anglija je v svoji noti zahtevala, da je treba zadevo vojnih dolgov revidirati in jo prilagoditi izpremenjenim gospodarskim razmeram. Washingtonska vlada je priznala, da je med vojnimi dolgovi in zadevo gospodarske obnovitve tesna zveza ter namignila, da je na kak popust od ameriške strani mogoče upati le v slučaju, če bodo evropske države prenehale z oboroževanjem.

Državni tajnik Stimson je skušal v svojem odgovoru ovreči angleško trditve, da je služil ves denar, ki ga je posodila Amerika zaveznikom v uničevalne svrhe. Stimson je ugotovil, da je bila samo trečina posojene vsote uporabljena za nabavo vojnega matrjala, ves ostali denar so pa uporabile zavezniške države za nakup živil in surovin, ki so jih nato prodajale civilnemu prebivalstvu. Denar, ki so si ga zavezniki izposodili po sklenitvi premirja, je služil skoraj izključno le za obnovo gospodarstva.

Ameriška vlada se nikakor ne strinja s stališčem angleške vlade, ki pravi, da je svetovna depresija posledica vojnih dolgov.

Vzroki svetovne depresije tiče baje dosti globlje.

Anglija je v prejšnjih notah navedla razne vzroke, zakaj ne more zadostiti svojim obveznostim.

Pozabilo je pa povedati, da so ameriški turisti potrošili od leta 1924 do leta 1930 v Angliji oziroma Evropi skoraj štiri milijarde dolarjev ter da so evropski priseljenci poslali iz Združenih držav v staro domovino v istem času skoraj pol drugo milijardo dolarjev.

Odpalčilo vojnih dolgov, ki zapadne dne 15. decembra je malenkostno v primeri s skupno vsoto mednarodnega plačilnega prometa.

PARIZ, Francija, 8. decembra. — Francoski ministrski predsednik Herriot in angleški ministrski predsednik MacDonald sta se danes štiri ure posvetovali. Vse kaže, da je Anglija sklenila plačati Združenim državam vsoto, ki zapade dne 15. decembra. Pa tudi Herriot bo priporočil francoskemu parlamentu, naj se odloči za plačilo. Francoske ljudske zastopnike bo moral prepričati, da je v najboljšem interesu Francije, ako plača.

Ce bi tega ne storila, bi bila popolnoma izolirana, in vsa prizadevanja za revizijo vojnih dolgov bi bila brezuspečna.

Mitchell priporoča izpremembo postave

FRANCIJA IN LYTTONOVO POROČILO

Francija želi, da se Japonska in Kitajska sporazumeta. — Angleži so za to, da se pridružijo Združenim državam in Rusiji.

Zeneca, Švica, 8. decembra. — Francoski vojni minister Joseph Paul-Boncour je pred zborom Lige narodov izjavil, da Francija stoji na stališču Lyttonovega poročila glede Mandžurije in da želi japonsko-kitajsko spravo, ki bo obdržala Ligino pogodbo. Angleški zunanjji minister Sir John Simon je predlagal, da bi bile povabljene Združene države in Rusija, da se pridružita v pomaganju k pravi rešitvi.

Ker so male države izjavile, da mora Ligina pogodba, ostati v veljavi kot obramba proti napadom, je Paul-Boncour rekel, da Lyttonovo poročilo navaja vodilno načela, da je Šrili Ligo in priporoča, ako je le mogoče, spravo in da bo Liga skupno nastopila proti Japonski sami v slučaju, ako med obema državama ne pride do sporazuma.

Male države, med njimi Čehoslovaška, Irska in Švedska so izročile Liginemu zboru spomenico, v kateri pravijo, da Japonska svojega postopanja v Mandžuriji ne more opraviti, da je s svojim vojaštvo zavzela veliko ozemlje, ki je last Kitajske in ustanovila, ne po izrecni volji prebivalstva, samostojno državo Mančukuo, katere po mednarodnih postavah nobena država in tudi Liga narodov ne more priznati.

Ravno tako so tudi male države predlagale, da so povabljene Združene države in Rusija, da pomagajo rešiti nevarni položaj na Daljnem izoku.

OJAČENA STRAŽA V KAZNIČNICI

Baltimore, Md., 8. decembra. — V marylandski kazničnici so povojili število stražnikov. Vsi stražniki so oboroženi z revolverji in puškami. Po dvorišču so razpostavljene strojnice. Te odredbe so bile potrebne zaraditega, ker so 60 kaznenecov odreklo pokorščino in nočejo opravljati nobenega dela. Oblasti se boje, da bo prišlo do upora.

ŽENSKA OBSOJENA NA SMRT

York, S. C., 8. decembra. — Mrs. Beatrice Ferguson Snipes je bila osojena na smrt, ker je 17. julija usmrtila policista Elliotta Harrisa. Mrs. Snipes bo v enem mesecu postalna mati.

Mrs. Snipes bo prva ženska, ki bo usmrčena v South Carolini. Dan za njeno usmrčenje še ni bil določen, kajti po postavi ne more biti usmrčena, dokler ne počodi otroka.

LONDON, Anglija, 8. decembra. — Predno je zapustil angleški državni zakladničar Neville Chamberlain Pariz, je rekel nekemu časnikarskemu poročevalcu, da bo ostala lausanska pogodba v veljavi, pa če zavezniki plačajo Združenim državam do 15. decembra ali ne.

SOVJETI SE NE MARAOJO OPRAVIČITI

Sovjetska vlada se noče opraviti z članek v listu. — Sovjetska vlada ni v zvezi s Tretjo internacionalo.

London, Anglia, 8. decembra. — Sovjetska vlada se noče opraviti z članek v listu. — Sovjetska vlada ni v zvezi s Tretjo internacionalo.

Tokio, Japonska, 8. decembra. — Sovjetska vlada se noče opraviti z članek v listu. — Sovjetska vlada ni v zvezi s Tretjo internacionalo.

London, Anglia, 8. decembra. — Sovjetska vlada se noče opraviti z članek v listu. — Sovjetska vlada ni v zvezi s Tretjo internacionalo.

Japonska armada s svojim glavnim stanom v Čangčunu je sklenila, da naprosi sovjetsko vlado, da izroči poraženega kitajskoga generala Su Ping-wena, ki je pobegnil čez mejo in v sovjetsko ozemlje, ker je bil interniran z okoli 3000 do 4000 vojakov.

Ko so prišli Japoneci v Mančiju, so izpustili japonskega konzula Yamazaki in sto drugih Japoncev, katere je imel ujeti general Su skozi 70 dni.

Tsitsihar, Mandžurija, 8. dec. — Medtem ko zatrjuje japonske vojaške oblasti, da je japonska armada s tem, da je prekoraila Khingam pogorje in prišla v Mančiju, dosegla v Mandžuriji največji uspeh, vendar priznava, da s porazom generala Su še ni odpravljena guerila vojna in napad na robarskih čet.

Angleško časopisje dolži Rusijo, da je vplivala na perzijsko vlado, da prekliče to pogodbo in da Rusija skuša dobiti kontrolo nad perzijskim petrolejem. Moskva pa te trditve odločno zanikuje.

"Izvestja" so pisala o tem: — Perzijska ustava jasno določa, da Perzijska ne sme dati petrolejskih koncesij tujim državam in tudi ne sme skleniti nobenega tujega posojila brez dovoljenja perzijskega parlamenta. Angleška pogodba ni bila potrjena, vendar česar je njen obstoj dvomljiv. — To težko pa angleška zahteva, da se Rusija opravi, ne vsebuje.

Znan je, da je bila ustanovljena v Ameriki družba z velikanskim kapitalom. Pri tem je udeležen J. P. Morgan in General Motors. Družba ima namen pogajati se s perzijsko vlado glede petroleja. Ko so se pogajanja pričela, je italijanska vlada brzojavno sporočilo, da hoče biti tudi udeležen pri teh pogajanjih.

Vsa pogajanja se vrše pod natančnim nadzorstvom perzijskega šaha Riza, česar zgodovina je že zelo zanimiva. Riza je bil nekoc vojak pri perzijskih kozakih. Leta 1920 je zbral nekaj vojakov, kateri so vodili v glavno mesto in strmolivlji vlado. Postal je vojni ministr. Leta 1925 pa je bil razglasen za perzijskega šaha.

London, Anglia, 8. decembra. — Predno je zapustil angleški državni zakladničar Neville Chamberlain Pariz, je rekel nekemu časnikarskemu poročevalcu, da bo ostala lausanska pogodba v veljavi, pa če zavezniki plačajo Združenim državam do 15. decembra ali ne.

KRVAVI BOJI V MANDŽURIJI

V dveh bitkah so Japoneci pobili nad 300 Kitajcev. — V Maču li so dobili 100 japonskih ujetnikov.

Tokio, Japonska, 8. decembra. — Sovjetska vlada se noče opraviti z članek v listu. — Sovjetska vlada ni v zvezi s Tretjo internacionalo.

London, Anglia, 8. decembra. — Sovjetska vlada se noče opraviti z članek v listu. — Sovjetska vlada ni v zvezi s Tretjo internacionalo.

Tokio, Japonska, 8. decembra. — Sovjetska vlada se noče opraviti z članek v listu. — Sovjetska vlada ni v zvezi s Tretjo internacionalo.

Japonska armada s svojim glavnim stanom v Čangčunu je sklenila, da naprosi sovjetsko vlado, da izroči poraženega kitajskoga generala Su Ping-wena, ki je pobegnil čez mejo in v sovjetsko ozemlje, ker je bil interniran z okoli 3000 do 4000 vojakov.

Ko so prišli Japoneci v Mančiju, so izpustili japonskega konzula Yamazaki in sto drugih Japoncev, katere je imel ujeti general Su skozi 70 dni.

Tsitsihar, Mandžurija, 8. dec. — Medtem ko zatrjuje japonske vojaške oblasti, da je japonska armada s tem, da je prekoraila Khingam pogorje in prišla v Mančiju, dosegla v Mandžuriji največji uspeh, vendar priznava, da s porazom generala Su še ni odpravljena guerila vojna in napad na robarskih čet.

Angleško časopisje dolži Rusijo, da je vplivala na perzijsko vlado, da prekliče to pogodbo in da Rusija skuša dobiti kontrolo nad perzijskim petrolejem. Moskva pa te trditve odločno zanikuje.

Angleško časopisje dolži Rusijo, da je vplivala na perzijsko vlado, da prekliče to pogodbo in da Rusija skuša dobiti kontrolo nad perzijskim petrolejem. Moskva pa te trditve odločno zanikuje.

Japonska vojaška oblast pravi, da se je podalo deset poglavjarjev robarskih topov s 23.000 možmi, toda neutralni opazovalci zatrjujejo, da bo večina njih spomladan potopila s svojimi napadi.

Japonska vojaška oblast pravi, da se je podalo deset poglavjarjev robarskih topov s 23.000 možmi, toda neutralni opazovalci zatrjujejo, da bo večina njih spomladan potopila s svojimi napadi.

ZA PRIZNANJE RUSIJE

Washington, D. C., 8. dec. — Senatni odbor za zunanje odnose je z devetimi glasovi proti petim za priznanje Rusije. Drugi senatorji so izjavili, da bodo dozadovani.

Predsednik odbora, senator William E. Borah, ima pripravljeno predlogo, ki prosi predsednika, da prizna Rusijo. Pravi, da morajo Rusije niso varni pred napadi. Pred nekaj dnevi so kitajski robarji napadli japonsko vas Čjamusu po Sungari reki. Prebijale so se postopili strojnih pušk, da so odbili kitajski napad. Taki napadi se dogajajo tudi po drugih krajinah.

Japonska vojaška oblast pravi, da se je podalo deset poglavjarjev robarskih topov s 23.000 možmi, toda neutralni opazovalci zatrjujejo, da bo večina njih spomladan potopila s svojimi napadi.

Japonska vojaška oblast pravi, da se je podalo deset poglavjarjev robarskih topov s 23.000 možmi, toda neutralni opazovalci zatrjujejo, da bo večina njih spomladan potopila s svojimi napadi.

London, Anglia, 8. decembra. — Predno je zapustil angleški državni zakladničar Neville Chamberlain Pariz, je rekel nekemu časnikarskemu poročevalcu, da bo ostala lausanska pogodba v veljavi, pa če zavezniki plačajo Združenim državam do 15. decembra ali ne.

London, Anglia, 8. decembra. — Predno je zapustil angleški državni zakladničar Neville Chamberlain Pariz, je rekel nekemu časnikarskemu poročevalcu, da bo ostala lausanska pogodba v veljavi, pa če zavezniki plačajo Združenim državam do 15. decembra ali ne.

London, Anglia, 8. decembra. — Predno je zapustil angleški državni zakladničar Neville Chamberlain Pariz, je rekel nekemu časnikarskemu poročevalcu, da bo ostala lausanska pogodba v veljavi, pa če zavezniki plačajo Združenim državam do 15. decembra ali ne.

EDINOLE Z DOBRIM PIVOM JE KONKURENCIA USPEŠNA

WASHINGTON, D. C., 8. decembra. — Generalni pravnik Mitchell je priporočal kongresu, da izpremeni prohibicijsko postavo, kar najhitreje može, ako jo sploh namerava izpremeniti. Rekel je, da je treba hitre izpremembe, ako hočejo vstaviti javno kršenje postave.

Mitchell tudi priporoča v svojem letnem poročilu, da se mora postava odpraviti ali pa nadomestiti z drugo postavo ter da sedanja postava ne sme ostati v veljavi, ne da bi vlada dovolila zastonje vsoto za izvedbo določb.

Mitchell pravi, da vsled sedanjega javnega mnenja imajo uradniki, ki morajo gledati, da se postava izvršuje, zelo težavno stališče. Ljudstvo ne bo spoštovalo postave, ako se hitro ne izpremeni. Po sedanjih

KRATKA DNEVNA ZGODBA

MIHAJL ZOŠČENKO:

NEZNANI PRIJATELJ

Nekoč je živel mož po imenu ket, vzel palico, obul galose — in za njo.

Prišel je v Vrt Delovnih, zavil na vrata, da ga ne bi kdo spoznal in stopil po stezicah. Mahtoma vidi — pri vodnjaku sedi žena in strmi v dalje. Stopi bliže.

— A, — pravi, — zdravstvuje. Ljubavnika čakav! Tako torej. Po usti bi jih morali dobiti, Katerina Vasiljevna, po usti...

Ta pa v jok.

— Ah, — pravi, — Peter Petrović, Peter Petrović! Nič slabevanja vam ni treba misliti... Nisem hoteli govoriti z vami, toda zdaj vidim, da bo vendarle treba...

To rekski potegne iz rokavu pimo.

In v pismu je bilo — sila žalostne reči so bile to ..., da edino ima, Katerina Vasiljevna, lahkošč Človeka, ki je na robu propada. In ta človek prosi Katerino Vasiljevno, naj pride v soboto, 29. t. m. v Vrt Delovnih.

Peter Petrović je prečital pismo.

— Čudno, — je dejal, — kdo noki to piše?

— Ne vem, — je odgovorila Katerina Vasiljevna, — zasmilil se mi jo, pa sem prisla.

Moz in žena sta prečitala listek, zastokala, sedla na tla in pričela vekati ko otroka.

mo videli, kakšen je ta možak. To mu jih naštetej, lopovu!

Peter Petrović se je skril za vodnjak in čakal. Sopoga pa sedi na drugi strani — vsa bleda in je komaj diha. Mine ura — nikogar ni. Še ena ura — nikogar.

— Nu, — pravi Peter Petrović, — ne jokajte, Katerina Vasiljevna. Brez dvoma se je nekdo posili v vami. In z menoj. Pojdite domov, kajne... Dovolj sva se izpredihoda... Kaj pa, če si je vas mili brate dovolil tole šalo?

Katerina Vasiljevna je znajala z glavo.

— Ne, — je dejala, — tu je nekaj resnejšega. Morda se vas je neznanec ustrašil in ni prišel.

Peter Petrović je pljunil, prijet pod roko in sta šla.

Prišla sta domov. Domu pa vse narobe. Zaboji in omare odprte, likalniki razbiti, samovarjev pa nima. Vlom. Na steni listek, pritrjen z luciko:

— Pasja ludiča, prej vaju nikar ni bilo moči spraviti iz hiše. Sedita ko pribita... Tvoje oblike, star hren, mi kar tak našla niso prav. Malec premajhen si, kar je s tvoje strani zelo grdo. Poklon gope sopriga.

Moz in žena sta prečitala listek, zastokala, sedla na tla in pričela vekati ko otroka.

Iz Slovenije.

V obupu segla po lizolu.

Iz Kranja poročajo: Šene vevikomestnih tragičnih prizorov, kjer so samoumori mladih ljudi, na dnevnom redu, segajo že v mirne podeželske kraje in vasi. V Š. Dupljah služi pri posestniku Josipu Stularju 22-letna Helena Horvar. Znanje s fantom pa je redno posledice, katere so dekle tako zbegale, da si ni vedela pomagati in nesrečnega položaja. Mesto, da bi krepko vztrajala na težki življenjski poti, si je v nepremijenosti izvolila smrt. Neko popoldne ob trietru na žest je izpila osminko litra lizola, ki je delihalna.

Načelnički učitelji so nesrečno v Kranju rešilno postajo.

Prepeljali so nesrečino v Kranj k dr. Bežku, ki ji je dvakrat izpral želodec, nato pa jo je postal v ljubljansko bolnišnico.

— Peter Petrović, k mamaši moram. Zbolela je. Težko je zbolela.

Napudrala si je nos, pomaknila klobuček prav na tlu in šla.

Peter Petrović se je naglo oble-

sti tesar Jernej Hočevar, v sredo 23. novembra okrog 21.45 pa se je na stavbi smrtno ponesrečil 32. letni tesar Ivan Grabnar, stanujot v Kamniški ulici 20.

Zaradi pozne sezone so na stavbi Delavskega doma prisiljeni delati tudi precej pozno v večer, do 22. ure. Poleg zidarjev so zapošleni tudi tesari, ki morajo seveda delati pri umetni luči. Okrog 21.45 je odšel Grabnar na nerazsvetjeni del stavbe. Hip nato stanovanja preddelavec Ivan Žitnik in tesar Cevka gluh padece. Ozrla sta se okrog sebe, nato pa takoj odhitela za Grabnarjem, sluteč nesreča. Vzpela sta se po stopnicah. Tam pa, kjer se stopnice lejijo, sta se nagnila nad poldrug metre globoki kletni prostor, v katerem sta svete v vžigalnami opazila Grabnarja negibnega.

Sustrela sta se do njega in ga postavila na noge. Grabnar se je tisti mah res osvestil in dejal: "O, saj ni nič hudega. Bon že sam zvezel iz luknje". Naenkrat pa je zopet omahnil nazaj na tla. Žitnik in Cevka sta spet prizgala vžigalice in opazila, da se je Grabnar hudo poškodoval na glavi, kjer si je odrgnil kožo. Iz rane mu je vreda kri. Ker se je ponovno onesvetil, so obvestili s stavbe reševalno postajo, nakar so uhogega ponesrečenca odpeljali v splošno bolnično. Takoj so ga pregleđili zdravniki in ugotovili, da si je pri padcu prebil lobanjo, a dobil je tudi hude notranje po-

zdravje.

— V tem je omahnil v smrt.

Gradbena tvrdka inž. Dedeck, ki zida na oglu Bleiweisove in Celovške ceste stavbo Delavskega doma, je v dveh dneh izgubila svoja pridina delavev. V torek večer je umrl zadet od kapi v Petričevi gostilni na Tyrševi celi.

— Peter Petrović, k mamaši moram. Zbolela je. Težko je zbolela.

Napudrala si je nos, pomaknila klobuček prav na tlu in šla.

Peter Petrović se je naglo oble-

sti tesar Jernej Hočevar, v sredo 23. novembra okrog 21.45 pa se je na stavbi smrtno ponesrečil 32. letni tesar Ivan Grabnar, stanujot v Kamniški ulici 20.

Zaradi pozne sezone so na stavbi Delavskega doma prisiljeni delati tudi precej pozno v večer, do 22. ure. Poleg zidarjev so zapošleni tudi tesari, ki morajo seveda delati pri umetni luči. Okrog 21.45 je odšel Grabnar na nerazsvetjeni del stavbe. Hip nato stanovanja preddelavec Ivan Žitnik in tesar Cevka gluh padece. Ozrla sta se okrog sebe, nato pa takoj odhitela za Grabnarjem, sluteč nesreča. Vzpela sta se po stopnicah. Tam pa, kjer se stopnice lejijo, sta se nagnila nad poldrug metre globoki kletni prostor, v katerem sta svete v vžigalnami opazila Grabnarja negibnega.

Sustrela sta se do njega in ga postavila na noge. Grabnar se je tisti mah res osvestil in dejal: "O, saj ni nič hudega. Bon že sam zvezel iz luknje". Naenkrat pa je zopet omahnil nazaj na tla. Žitnik in Cevka sta spet prizgala vžigalice in opazila, da se je Grabnar hudo poškodoval na glavi, kjer si je odrgnil kožo. Iz rane mu je vreda kri. Ker se je ponovno onesvetil, so obvestili s stavbe reševalno postajo, nakar so uhogega ponesrečenca odpeljali v splošno bolnično. Takoj so ga pregleđili zdravniki in ugotovili, da si je pri padcu prebil lobanjo, a dobil je tudi hude notranje po-

zdravje.

— Peter Petrović, k mamaši moram. Zbolela je. Težko je zbolela.

Napudrala si je nos, pomaknila klobuček prav na tlu in šla.

Peter Petrović se je naglo oble-

sti tesar Jernej Hočevar, v sredo 23. novembra okrog 21.45 pa se je na stavbi smrtno ponesrečil 32. letni tesar Ivan Grabnar, stanujot v Kamniški ulici 20.

Zaradi pozne sezone so na stavbi Delavskega doma prisiljeni delati tudi precej pozno v večer, do 22. ure. Poleg zidarjev so zapošleni tudi tesari, ki morajo seveda delati pri umetni luči. Okrog 21.45 je odšel Grabnar na nerazsvetjeni del stavbe. Hip nato stanovanja preddelavec Ivan Žitnik in tesar Cevka gluh padece. Ozrla sta se okrog sebe, nato pa takoj odhitela za Grabnarjem, sluteč nesreča. Vzpela sta se po stopnicah. Tam pa, kjer se stopnice lejijo, sta se nagnila nad poldrug metre globoki kletni prostor, v katerem sta svete v vžigalnami opazila Grabnarja negibnega.

Sustrela sta se do njega in ga postavila na noge. Grabnar se je tisti mah res osvestil in dejal: "O, saj ni nič hudega. Bon že sam zvezel iz luknje". Naenkrat pa je zopet omahnil nazaj na tla. Žitnik in Cevka sta spet prizgala vžigalice in opazila, da se je Grabnar hudo poškodoval na glavi, kjer si je odrgnil kožo. Iz rane mu je vreda kri. Ker se je ponovno onesvetil, so obvestili s stavbe reševalno postajo, nakar so uhogega ponesrečenca odpeljali v splošno bolnično. Takoj so ga pregleđili zdravniki in ugotovili, da si je pri padcu prebil lobanjo, a dobil je tudi hude notranje po-

zdravje.

— Peter Petrović, k mamaši moram. Zbolela je. Težko je zbolela.

Napudrala si je nos, pomaknila klobuček prav na tlu in šla.

Peter Petrović se je naglo oble-

sti tesar Jernej Hočevar, v sredo 23. novembra okrog 21.45 pa se je na stavbi smrtno ponesrečil 32. letni tesar Ivan Grabnar, stanujot v Kamniški ulici 20.

Zaradi pozne sezone so na stavbi Delavskega doma prisiljeni delati tudi precej pozno v večer, do 22. ure. Poleg zidarjev so zapošleni tudi tesari, ki morajo seveda delati pri umetni luči. Okrog 21.45 je odšel Grabnar na nerazsvetjeni del stavbe. Hip nato stanovanja preddelavec Ivan Žitnik in tesar Cevka gluh padece. Ozrla sta se okrog sebe, nato pa takoj odhitela za Grabnarjem, sluteč nesreča. Vzpela sta se po stopnicah. Tam pa, kjer se stopnice lejijo, sta se nagnila nad poldrug metre globoki kletni prostor, v katerem sta svete v vžigalnami opazila Grabnarja negibnega.

Sustrela sta se do njega in ga postavila na noge. Grabnar se je tisti mah res osvestil in dejal: "O, saj ni nič hudega. Bon že sam zvezel iz luknje". Naenkrat pa je zopet omahnil nazaj na tla. Žitnik in Cevka sta spet prizgala vžigalice in opazila, da se je Grabnar hudo poškodoval na glavi, kjer si je odrgnil kožo. Iz rane mu je vreda kri. Ker se je ponovno onesvetil, so obvestili s stavbe reševalno postajo, nakar so uhogega ponesrečenca odpeljali v splošno bolnično. Takoj so ga pregleđili zdravniki in ugotovili, da si je pri padcu prebil lobanjo, a dobil je tudi hude notranje po-

zdravje.

— Peter Petrović, k mamaši moram. Zbolela je. Težko je zbolela.

Napudrala si je nos, pomaknila klobuček prav na tlu in šla.

Peter Petrović se je naglo oble-

sti tesar Jernej Hočevar, v sredo 23. novembra okrog 21.45 pa se je na stavbi smrtno ponesrečil 32. letni tesar Ivan Grabnar, stanujot v Kamniški ulici 20.

Zaradi pozne sezone so na stavbi Delavskega doma prisiljeni delati tudi precej pozno v večer, do 22. ure. Poleg zidarjev so zapošleni tudi tesari, ki morajo seveda delati pri umetni luči. Okrog 21.45 je odšel Grabnar na nerazsvetjeni del stavbe. Hip nato stanovanja preddelavec Ivan Žitnik in tesar Cevka gluh padece. Ozrla sta se okrog sebe, nato pa takoj odhitela za Grabnarjem, sluteč nesreča. Vzpela sta se po stopnicah. Tam pa, kjer se stopnice lejijo, sta se nagnila nad poldrug metre globoki kletni prostor, v katerem sta svete v vžigalnami opazila Grabnarja negibnega.

Sustrela sta se do njega in ga postavila na noge. Grabnar se je tisti mah res osvestil in dejal: "O, saj ni nič hudega. Bon že sam zvezel iz luknje". Naenkrat pa je zopet omahnil nazaj na tla. Žitnik in Cevka sta spet prizgala vžigalice in opazila, da se je Grabnar hudo poškodoval na glavi, kjer si je odrgnil kožo. Iz rane mu je vreda kri. Ker se je ponovno onesvetil, so obvestili s stavbe reševalno postajo, nakar so uhogega ponesrečenca odpeljali v splošno bolnično. Takoj so ga pregleđili zdravniki in ugotovili, da si je pri padcu prebil lobanjo, a dobil je tudi hude notranje po-

zdravje.

— Peter Petrović, k mamaši moram. Zbolela je. Težko je zbolela.

Napudrala si je nos, pomaknila klobuček prav na tlu in šla.

Peter Petrović se je naglo oble-

sti tesar Jernej Hočevar, v sredo 23. novembra okrog 21.45 pa se je na stavbi smrtno ponesrečil 32. letni tesar Ivan Grabnar, stanujot v Kamniški ulici 20.

Zaradi pozne sezone so na stavbi Delavskega doma prisiljeni delati tudi precej pozno v večer, do 22. ure. Poleg zidarjev so zapošleni tudi tesari, ki morajo seveda delati pri umetni luči. Okrog 21.45 je odšel Grabnar na nerazsvetjeni del stavbe. Hip nato stanovanja preddelavec Ivan Žitnik in tesar Cevka gluh padece. Ozrla sta se okrog sebe, nato pa takoj odhitela za Grabnarjem, sluteč nesreča. Vzpela sta se po stopnicah. Tam pa, kjer se stopnice lejijo, sta se nagnila nad poldrug metre globoki kletni prostor, v katerem sta svete v vžigalnami opazila Grabnarja negibnega.

Sustrela sta se do njega in ga postavila na noge. Grabnar se je tisti mah res osvestil in dejal: "O, saj ni nič hudega. Bon že sam zvezel iz luknje". Naenkrat pa je zopet omahnil nazaj na tla. Žitnik in Cevka sta spet prizgala vžigalice in opazila, da se je Grabnar hudo poškodoval na glavi, kjer si je odrgnil kožo. Iz rane mu je vreda kri. Ker se je ponovno onesvetil, so obvestili s stavbe reševalno postajo, nakar so uhogega ponesrečenca odpeljali v splošno bolnično. Takoj so ga pregleđili zdravniki in ugotovili, da si je pri padcu prebil lobanjo, a dobil je tudi hude notranje po-

zdravje.

— Peter Petrović, k mamaši moram. Zbolela je. Težko je zbolela.

Napudrala si je nos, pomaknila klobuček prav na tlu in šla.

Peter Petrović se je naglo oble-

sti tesar Jernej Hočevar, v sredo 23. novembra okrog 21.45 pa se je na stavbi smrtno ponesrečil 32. letni tesar Ivan Grabnar, stanujot v Kamniški ulici 20.

Zaradi pozne sezone so na stavbi Delavskega doma prisiljeni delati tudi precej pozno v večer, do 22. ure. Poleg zidarjev so zapošleni tudi tesari, ki morajo seveda delati pri umetni luči. Okrog 21.45 je odšel Grabnar na nerazsvetjeni del stavbe. Hip nato stanovanja preddelavec Ivan Žitnik in tesar Cevka gluh padece. Ozrla sta se okrog sebe, nato pa takoj odhitela za Grabnarjem, sluteč nesreča. Vzpela sta se po stopnicah. Tam pa, kjer se stopnice lejijo, sta se nagnila nad poldrug metre globoki kletni prostor, v katerem sta svete v vž

VSAKDJANJI KRUH

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda pripredil I. H.

76

(Nadaljevanje.)

Ob novembarskih dneh je morala v prodajalni ves dan goretiti, samo okoli poldne je bilo nekaj dnevne svetlobe. Stari Režek ni še nikdar v svojem življenu tako težko občutil teme kot sedaj. In če je prišel na obisk k Arturu in Mini, tudi ni bilo mnogo svetlejše. Stanovala sta na dvorišču v majhnem stanovanju, kamor zimsko solnce ni nikdar posvetilo.

Mesto solnca je gledal skozi okno bled obraz — to je bila skrb.

Arturju se kar ni posrečilo dobiti stalnega dela; kvečjam za kak teden nato zopet nič. Toda vedno ni bil ujegova krvida in v svoji zagrizenosti se je na ta vedno skliceval. Ali je mogel kaj za to, da je bilo v novembru že zelo mrzlo? Tedaj je delal pri zidarijih in je nosil kamenje. In študi se mu je pod težo šibila rama, zlasti, ko je moral nositi po lestvi, mu je vendar zaslužek prišel prav. En teden je imel dela, nato je prišel sneg in led, malta ni držala več in zopet ni bilo dela.

In prehodil se je in se ni mogel tako hitro pozdraviti. Četudi ga je ponosno Mina odevala, vendar se je celo noč tresel in šele zjutraj ko bi moral vstati, se je ogrel. Njegova mati mu je hotela proti kašču skuhati čaj, tedaj pa jo zavrine: — Naučila bi me kakrška rokodelstva in ti zdaj ne bi bilo treba kuhati čaja. Pij ga sama.

K sreči je Mina še vedno prala in čistila stanovanje in je saj zaslužila za najemnino. Začetkom oktobra je imela celo preveč dela.

Za zimo je vsakdo hotel imeti čisto stanovanje in tudi priseliti so jo potrebovali. Vsem ni mogla nstreči in tako se je nekatem zamerila. Proti koncu oktobra so jo malo poklicali, začetkom novembra še manj. Ali je bil temu mogoče vzrok ta, ker je jemala s seboj na delo malo Frido? Toda nikomur ni bila v napotje; se dela je med umazanimi perilom in se je igrala. V pari je popolnoma izginila kot v oblaku. Kadar je mati pometaла sobe, ji je primetila metlo in smetniško in je tudi sama pobrala s tal kako nit.

Opoldne je tudi z istega krožnika jedla z materjo. Mina si je rekla, da Frida ni bila vzrok, da ni več dobila dela. Slednjič ji pove neka žena, ki ji je hoteli dobro, da so ljudje opazili njeno stanje in jo hočejo zaradi tega varovati in je ne kličejo več toliko na delo. In žena je napisala njen naslov in ji objubila, da ji bo pozneje zgotovila dela.

Naj bi se varovala! — Mina se žalostno zasmije. Dovolj bi bila zavarovana, ako bi imela vedno dovolj jesti in ji zvečer Frida ne bi rekla: — Frida še lačna.

Popolnoma lačni do sedaj še niso hodili spati, toda v dolgih zimskih nočeh je Mina pogosto ležala z odprtimi očmi in mislila na čas, ko bo vsem kralj želodec in v peči ne bo nobenega ognja, stanovanje pa je bilo tako mrzlo, da ga nikdar ni bilo mogoče razgrevati. Tedaj se je zhalila, da je dregnila svojega moža: — Artur, da bi sasaj kmalu bila pomlad.

No, in če pride, — odgovori Artur in v njegovem glasu je popolno priznanje žalostnega, brezupnega položaja.

V časopisu najde nekega dne oglas, da potrebujejo žensko za raznašanje časopisov. Mina takoj gre in dobi službo. Sedemnajst dinarjev na mesec ni bilo veliko; toda nekaj je in morebiti bo med tem tudi Artur bolj zdrav in bo našel kako delo. Vsako jutro je bila Mina zgodaj na nogah in zvečer je zopet šla po časopis in ga raznašala. Stara mati ji je posodila otroški voziček. V njem je bila dovolj prostora za časopis in Frido.

Neumorno je hodila po snegu in blatu; potiskala časopis pod vrata, Frida pa je stražila v vozičku. Samo stopnice so ji delale težavo in sopihala je, kadar je moral nesti časopis po več nadstropij visoko. S svojim raznašanjem je bila vedno bolj pozna kot druge ženske. Policist ji je tudi prepovedal voziti voziček po obcestem hodniku in ko ga tudi vsled predebelega snega ni moga več porivati po ulici, je časopise nosila in Frida se je držala njenega krila.

In nekatere gospe so imele zaradi otroka usmiljenje z ubogim raznašalko časopisov in date so jima toplo kavo ter ste jo skupno popili na stopnicah.

Po voglih so že postavljali božična drevesa. Okoli poldne je prihajal Artur, da bi pomagal nositi drevesa na dom, pa nikdar ni dobljil priložnosti. Predno je enkrat prestopil, je že kdo drugi hitrejši zgrabil drevo in ga odnesel.

Hodil je tudi na trg, da je kaki gospoj ali dekli pomagal nešti košaro. Ko pa je nekoč srečal Avgusto, ki je prej hodila k njemu očetu v trgovino in je bila sedaj poročena, ga je bilo sram, da ga je videla in ni več šel.

Že več let ni bilo tako mrzlo kot letos. Dolgo je snežilo in sedaj so bila tla zmarznjena. Burja je rezala v lice kot nož. Vrabci so zmrzli in v mesto so prišli krokarji in vrane. Cele jate so obletale hiše, večer pa so se zopet kam poskrile.

Mina je dobila nekaj zabojev, katere je razbila in kadar je prišel Artur domov, je zakurila peč. To je prasketal, da se je Frida smejala, toda ledene rože na oknih se niso otajale.

Vedno z večjo težavo je Mina v mrazu raznašala časopis — Artur je zopet zbolel. Ni toliko kašil, toda telo ga je bolelo, najbrže, ker je pri nalaganju blaga pretežko dvignil. Vsak dan je moral k zdravniku, ki mu je za dalj časa prepovedal težko dviganje.

Bil je potri in sam nase jezen. Svoje matere ni hotel videti. Kadar jo je skrb za sinu prigurala, je Artur izginil v svojo sobo in se zaklenil. Mati trka:

— Artur, odpril! Artur, jaz sem.
V sobi se nikdo ne gane.
— Artur, Artur! Ali ne slišiš? Ja, tvoja mati sem! Artur!
Slišal jo je, toda odpril ji ni.
— Nikogar noče videti, — je rekla Mina, ki je stala poleg nje in je opravido morala nekaj reči.
Režekova joka.
Ko je mati očila, mu Mina očita.
— Zakaj si tak? Saj odpril bi ji bil. Tako je trkala in te klicala, da se mi je smilila v dno duše.
— Tiho! — godrjava Artur. — Ne maram je vdeti!
— Pa zakaj ne?
— Ker je nočem! — In pri tem se obrne v postelji, v katero je zlezel v mrsli sobi. Toda naglo jo zgrabi za roko in Mina je morala sedeti pri njem na postelji.

Arturjeva bolezna se je toliko obrnila na boljše, da je mogel hodiči okoli. Tedaj se spomni svojih mladih let, ko je stal pred karko dvorano, pred gledališčem ali kako večjo restavracijo in je v sokiniam odpiral vrata avtomobila. Zaslužil je preej dobro, kajti gospoda ni bila skopa.

In tako je sedaj pozno zvečer, ko je bila Mina že davno v postelji, odhajal z doma.

— Leo, daj vendar temu revežu kak groš, — je rekla nekoga jučra okoli štirih lepa plavolaska svojemu spremljevalcu, ki je bil elegantno običen. In ko se zavija v dragocen kožuh, še pristavi: — Kdo ve, v kaki kleti stanuje.

Arturju se zdi, da mu je ta glas znan, tudi marsikaj v obnašaju — to dekle ga spominja na Trudi. Ne da bi bil posebno razburjen, gre proti jutru domov. Samo eno misel ima, kaj gorkega poti in nato spati. Vse drugo ga ni brigalo.

Priči niso mogli plačati stanovanja; tudi v novembru niso bili ravno točni in v trgovini so napravili nekaj dolga. Mina se že ni upala več v trgovino, temveč je poslala Frido z listkom, sama pa je čakala v bližnjih vratih.

Sveti večer se je bližal. Izložbena okna so kazala vedno bolj zepeljive stvari. Zadnjo nedeljo pred praznikom je šla Mina s Frido v Frankopansko ulico, da ji pokaže trgovine. Otrok strmi z velikimi očmi in odprtimi ustmi. Bila je vsa srečna in je jokala, ko mačti ni hotela več stati in gledati lepih stvari.

(Dalje prihodnjic.)

PRIMORSKE NOVICE

Ko so pričetkom tega leta v nekaterih občinah v reški pokrajini kljub najhujši bedi uvelji nove davke, so se pričeli ljudje vzemirjati in upirati. V Javoru pri Podgradu so se zbirali obupani kmetje in sklenili, da se skupno upro v nekaterih davkov ne platajo. Dne 28. februarja se je ustalo na vasi okrog 60 kmetov, da protestirajo proti nezmošnim bremenom, ki jim jih je naprtil fašistični režim.

Za puntarje in njih "zaroč" je seveda zvedel policijski komisar v Podgradu dr. Morrica, ki se je omenjenega dne odpravil s celo četeto oboroženih karabinjerjev nad kmete. S tovornimi avtomobili so se peljali do Obrovega, od tod pa krenili peš proti Javorju. V vasi so najprej takoj aretrirali kmeta Andreja Valenčiča. To je opazil njegov sosed 56-letni Ivan Valenčič in se takoj zglašil pri komisarju, češ, da naj Andreja izpušča. Pričetek je branil oba obtoženega odvetnik Robba iz Trsta. Sodba še ni znana.

Pri razpravi je branil oba obtoženega odvetnik Robba iz Trsta.

— Pred letom dni je postal "Il Corriere Istriano", ki izhaja v Puli, glasilo istrske federacije fašistične stranke. Karabinjerji so mu tedaj zagrozili, da bodo prijeti s njim, če ne izpušča, če se takoj ne odstrani. Mož je uvidel, da je njegovo priznanje zanjan in je šel svojo pot.

Med potjo pa je naletel na ljudi, ki so se zbirali v gručah. Poveval jim je, kaj se je zgodilo. Ljudstvo, ki je bilo že dovolj razburjeno zaradi tega varovati in je ne kličejo več toliko na delo.

In žena je napisala njen naslov in ji objubila, da ji bo pozneje zgotovila dela.

Naj bi se varovala! — Mina se žalostno zasmije. Dovolj bi bila zavarovana, ako bi imela vedno dovolj jesti in ji zvečer Frida ne bi rekla: — Frida še lačna.

Popolnoma lačni do sedaj še niso hodili spati, toda v dolgih zimskih nočeh je Mina pogosto ležala z odprtimi očmi in mislila na čas, ko bo vsem kralj želodec in v peči ne bo nobenega ognja, stanovanje pa je bilo tako mrzlo, da ga nikdar ni bilo mogoče razgrevati. Tedaj se je zhalila, da je dregnila svojega moža: — Artur, da bi sasaj kmalu bila pomlad.

No, in če pride, — odgovori Artur in v njegovem glasu je popolno priznanje žalostnega, brezupnega položaja.

V časopisu najde nekega dne oglas, da potrebujejo žensko za raznašanje časopisov. Mina takoj gre in dobi službo. Sedemnajst dinarjev na mesec ni bilo veliko; toda nekaj je in morebiti bo med tem tudi Artur bolj zdrav in bo našel kako delo. Vsako jutro je bila Mina zgodaj na nogah in zvečer je zopet šla po časopis in ga raznašala. Stara mati ji je posodila otroški voziček. V njem je bila dovolj prostora za časopis in Frido.

Neumorno je hodila po snegu in blatu; potiskala časopis pod vrata, Frida pa je stražila v vozičku. Samo stopnice so ji delale težavo in sopihala je, kadar je moral nesti časopis po več nadstropij visoko. S svojim raznašanjem je bila vedno bolj pozna kot druge ženske. Policist ji je tudi prepovedal voziti voziček po obcestem hodniku in ko ga tudi vsled predebelega snega ni moga več porivati po ulici, je časopise nosila in Frida se je držala njenega krila.

In nekatere gospe so imele zaradi otroka usmiljenje z ubogim raznašalko časopisov in date so jima toplo kavo ter ste jo skupno popili na stopnicah.

Po voglih so že postavljali božična drevesa. Okoli poldne je prihajal Artur, da bi pomagal nositi drevesa na dom, pa nikdar ni dobljil priložnosti. Predno je enkrat prestopil, je že kdo drugi hitrejši zgrabil drevo in ga odnesel.

Hodil je tudi na trg, da je kaki gospoj ali dekli pomagal nešti košaro. Ko pa je nekoč srečal Avgusto, ki je prej hodila k njemu očetu v trgovino in je bila sedaj poročena, ga je bilo sram, da ga je videla in ni več šel.

Že več let ni bilo tako mrzlo kot letos. Dolgo je snežilo in sedaj so bila tla zmarznjena. Burja je rezala v lice kot nož. Vrabci so zmrzli in v mesto so prišli krokarji in vrane. Cele jate so obletale hiše, večer pa so se zopet kam poskrile.

Mina je dobila nekaj zabojev, katere je razbila in kadar je prišel Artur domov, je zakurila peč. To je prasketal, da se je Frida smejala, toda ledene rože na oknih se niso otajale.

Vedno z večjo težavo je Mina v mrazu raznašala časopis — Artur je zopet zbolel. Ni toliko kašil, toda telo ga je bolelo, najbrže, ker je pri nalaganju blaga pretežko dvignil. Vsak dan je moral k zdravniku, ki mu je za dalj časa prepovedal težko dviganje.

Bil je potri in sam nase jezen. Svoje matere ni hotel videti. Kadar jo je skrb za sinu prigurala, je Artur izginil v svojo sobo in se zaklenil. Mati trka:

— Artur, odpril! Artur, jaz sem.

V sobi se nikdo ne gane.

— Artur, Artur! Ali ne slišiš? Ja, tvoja mati sem! Artur!

Slišal jo je, toda odpril ji ni.

— Nikogar noče videti, — je rekla Mina, ki je stala poleg nje in je opravido morala nekaj reči.

Režekova joka.

Ko je mati očila, mu Mina očita.

— Zakaj si tak? Saj odpril bi ji bil. Tako je trkala in te klicala, da se mi je smilila v dno duše.

— Tiho! — godrjava Artur. — Ne maram je vdeti!

— Pa zakaj ne?

— Ker je nočem! — In pri tem se obrne v postelji, v katero je zlezel v mrsli sobi. Toda naglo jo zgrabi za roko in Mina je morala sedeti pri njem na postelji.

Artur, odpril! Artur, jaz sem.

V sobi se nikdo ne gane.

— Artur, Artur! Ali ne slišiš? Ja, tvoja mati sem! Artur!

Slišal jo je, toda odpril ji ni.

— Nikogar noče videti, — je rekla Mina, ki je stala poleg nje in je opravido morala nekaj reči.

Režekova joka.

Ko je mati očila, mu Mina očita.

— Zakaj si tak? Saj odpril bi ji bil. Tako je trkala in te klicala, da se mi je smilila v dno duše.

— Tiho! — godrjava Artur. — Ne maram je vdeti!

— Pa zakaj ne?

— Ker je nočem! — In pri tem se obrne v postelji, v katero je zlezel v mrsli sobi. Toda naglo jo zgrabi za roko in Mina je morala sedeti pri njem na postelji.

Arturjeva bolezna se je toliko obrnila na boljše, da je mogel hodiči okoli. Tedaj se spomni svojih mladih let, ko je stal pred karko dvorano, pred gledališčem ali kako večjo restavracijo in je v sokiniam odpiral vrata avtomobila. Zaslužil je preej dobro, kajti gospoda ni bila skopa.